

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 7. 2023, sp. zn. 3 Tdo 564/2023, ECLI:CZ:NS:2023:3.TDO.564.2023.1

Číslo: 7/2026

Právní věta:

I. Skutkový závěr o tom, zda poškozený vnímal jednání obviněného jako týrání, lze učinit nejen na základě jeho svědecké výpovědi, ale i z důkazů vyplývajících z jiných důkazních prostředků, zejména z výpovědí dalších svědků, znaleckých posudků, lékařských zpráv nebo jiných listinných důkazů (např. policejních záznamů o zásahu v domácnosti). Proto ani výpověď poškozeného, že jednání obviněného takto nevnímal, nevylučuje závěr soudu o jeho týrání, a to zejména tehdy, jestliže byl u něj znaleckým zkoumáním zjištěn tzv. syndrom týrané osoby, projevující se i tím, že jednání obviněného omlouvá a zlehčuje, vinu bere na sebe a po případném odchodu od něj se k němu opakovaně vrací.

II. Trestní odpovědnost za trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 tr. zákoníku není vyloučena, ani pokud se pachatel s poškozenou osobou v rámci společného soužití vzájemně opakovaně verbálně nebo fyzicky napadali. I v takovém případě totiž může pachatel svými útoky vybočovat z rámce jinak probíhajících běžných konfliktů, a to způsobem a s následky předpokládanými ve zmíněném ustanovení.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 26.07.2023

Spisová značka: 3 Tdo 564/2023

Číslo rozhodnutí: 7

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dokazování, Týrání osoby žijící ve společném obydlí

Předpisy: § 199 tr. zákoníku

§ 2 odst. 5 tr. ř.

§ 2 odst. 6 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného M. T. proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 23. 2. 2023, sp. zn. 5 To 405/2022, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Litoměřicích pod sp. zn. 4 T 34/2022.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Litoměřicích ze dne 4. 8. 2022, sp. zn. 4 T 34/2022, byl obviněný M. T. uznán vinným zločinem týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. d) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen „tr. zákoník“), kterého se dopustil tím, že

nejméně od května 2011 do 8. dubna 2021 ve společném bydlišti v XY soustavně slovně napadal svou družku P. J., kvůli drobnostem na ni křičel, vulgárně jí nadával, fackoval jí a strkal do ní, dne 1. 3. 2021 jí bitím do rukou a nohou způsobil hematomy nad lokty, pravém stehně a zhmoždění hrudníku, dne 8. dubna 2021 jí údery rukou do horní poloviny těla způsobil mnohočetná poranění v oblasti obličeje a hlavy, poškození předních zubů a hematomy obou paží a zhmožděninu pravého stehna a přední strany hrudníku, což si vyžádalo pracovní neschopnost do 25. 4. 2021; u poškozené byl shledán syndrom týrané osoby projevující se závislostí na obžalovaném, opakovaným odpouštěním násilí, sebeobviňováním, neschopností situaci řešit, doufáním ve změnu chování obžalovaného, pokřiveným vnímáním reality a naučenou bezmocí.

2. Za shora uvedený zločin byl obviněný M. T. soudem prvního stupně odsouzen podle § 199 odst. 2 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 2 roků, jehož výkon byl podle § 84 a § 85 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 4 roků za současného stanovení dohledu. Podle § 85 odst. 3 za použití § 48 odst. 4 písm. b), písm. h) tr. zákoníku byla obviněnému dále uložena povinnost podrobit se vhodnému programu a výcviku převýchovy a to programu „Vnímám i tebe“ a povinnost zdržet se požívání alkoholu a návykových látek a strpět kontrolu jejich přítomnosti v těle ze strany probačního úředníka.

3. Proti citovanému rozsudku nalézacího soudu podali odvolání obviněný a v jeho neprospěch Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky. O podaných odvoláních rozhodl Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 23. 2. 2023, sp. zn. 5 To 405/2022, tak, že podle § 259 odst. 2, 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále jen „tr. ř.“), napadený rozsudek k odvolání poškozené Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky doplnil tak, že obviněnému byla podle § 228 odst. 1 tr. ř. uložena povinnost zaplatit poškozené Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky na náhradu škody částku 5 315 Kč včetně úroku z prodlení ve výši 11,75 % z částky 5 315 Kč od 17. 5. 2022 do zaplacení. Odvolání obviněného pak bylo podle § 256 tr. ř. zamítnuto.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti citovanému rozsudku odvolacího soudu podal obviněný M. T. prostřednictvím svého obhájce dovolání, které opřel o dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř.

5. Pokud jde o námitky týkající se skutkového stavu, obviněný ve svém dovolání podrobně rozebírá svou výpověď, výpověď poškozené a výpovědi dalších svědků a uvádí, jaké skutkové závěry z těchto výpovědí podle jeho názoru vyplývají. Zjištění, která učinily nižší soudy, jsou podle obviněného ve zjevném rozporu s provedenými důkazy.

6. Stran právního posouzení projednávaného skutku obviněný rozporuje naplnění objektivní a subjektivní stránky zločinu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. d) tr. zákoníku. Poukazuje přitom na to, že měli s poškozenou „italské soužití“, konflikty byly oboustranné a často je vyvolávala poškozená, což tato připustila i ve své výpovědi. Objektivní stránka přisouzeného zločinu nebyla podle obviněného naplněna zejména proto, že obviněná se necítila být týrána, nepocítovala psychické útrapy a jednání obviněného nevnímala jako těžké příkoří. Na těchto

závěrech podle obviněného nemohou ničeho změnit ani znalecká zjištění. Závěry soudů o týrání tak podle obviněného představují nesprávné právní posouzení skutku. K této otázce obviněný poukazuje na závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2009, sp. zn. [5 As 84/2008](#), ve kterém je popsán rozdíl mezi „italskou domácností“ a domácím násilím. V této souvislosti obviněný dále upozornil na rozpory ve výpovědích svědkyně H. týkající se psychického stavu poškozené, na to, že svědci J., S., Š. a H. vypověděli, že hádky byly oboustranné a že se na nich podílela i poškozená, a na dlouhodobé psychické potíže poškozené, o kterých hovořila svědkyně J. Vzájemné hádky proto nelze hodnotit tak, že se obviněný dopouštěl násilí na poškozené.

7. Obviněný dále namítl, že je mu kladeno za vinu týrání poškozené v období od května 2011 do března 2021, z odůvodnění rozhodnutí obou nižších soudů však není vůbec patrné, jak soudy k takto dlouhému období došly. Poukázal na to, že podle rodičů poškozené se vztah poškozené s obviněným zhoršil až v poslední době.

8. V další části podaného dovolání obviněný zmínil jím předložený videozáznam ze dne 28. 3. 2022, na němž poškozená obviněného bezdůvodně napadá úderem pěstí, lahví, nebo při vzájemné komunikaci házením popelníku. Zhodnocení uvedeného videozáznamu v odůvodněních rozhodnutí obou nižších soudů podle obviněného absentuje. Uvedl dále, že poškozená na videozáznamu říká: „Jestli zvedneš ruku, tak tě nahlásím za týrání“. Obviněný naznačuje, že trestní oznámení mohlo být ze strany poškozené podáno účelově, protože taková praktika není během řízení o svěření dětí do péče ojedinělá.

9. Obviněný je přesvědčen, že psychické obtíže poškozené jsou dlouhodobějšího charakteru a nebyly způsobeny jeho jednáním. Ve věci zpracovaný znalecký posudek je podle obviněného nekvalitní a jednostranně zaměřený. Znalkyně vycházely z vyšetření poškozené a z úředních záznamů o podaných vysvětleních. Ve věci však bylo následně provedeno rozsáhlé dokazování, s nímž znalkyně nebyly seznámeny a jež nevzaly v potaz, a proto mohly dojít k nesprávným závěrům.

10. Namítl dále, že přisouzený zločin není trestným činem pokračujícím, ale trvajícím, pro který je typické jeho souvislé a kontinuální páčání nerozpadající se do dílčích útoků. Z popisu skutku v projednávané věci však podle něj lze seznat pouze ukončené ojedinělé incidenty v rozličných časových úsecích, bez nastolení stavu jakéhokoliv příkoří poškozené, jež by obviněný jednostranně, aktivně, trvale a soustavně udržoval pravidelně se opakujícími ataky. Z tohoto důvodu lze jednání obviněného případně rozčlenit pouze do několika skutků, nejedná se však o trvalý či trvajícím stav.

11. Konečně obviněný ve vztahu k užívání návykových látek uvedl, že z dokazování nevyplynulo zvýšení agresivity vůči poškozené při partnerských hádkách. Obviněný je přesvědčen, že naopak rezignoval na řešení dlouhodobých vzájemných sporů a před eskalací verbálního konfliktu raději odešel do své pracovny a návykové látky spíše užíval s úmyslem utlumit svůj psychický stav a vytěsnit neshody v partnerském soužití užitím návykové látky. Tyto skutečnosti podle něj soudy zcela přešly a vůbec se jimi nezabývaly.

12. Obviněný proto navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil obě rozhodnutí soudů nižších stupňů a aby buď rozhodl ve věci sám, nebo aby přikázal nalézacímu soudu věc znovu projednat a rozhodnout.

13. Dovolání obviněného bylo ve smyslu § 265h odst. 2 věty první tr. ř. zasláno nejvyššímu státnímu zástupci k případnému vyjádření. K dovolání se písemně vyjádřil státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupce“).

14. Státní zástupce upozornil na to, že pokud obviněný uvnitř skupiny svých výtek brojí především vůči hodnocení důkazů, potažmo proti skutkovým zjištěním, zásah dovolacího soudu do oblasti dokazování a skutkových zjištění by přicházel v úvahu jen v případech uvedených v § 265b odst. 1

písm. g) tr. ř. V řešené kauze tedy především na základě konstatování „zjevného rozporu“. Avšak zjevný rozpor rozhodných skutkových zjištění s obsahem provedených důkazů by mohl být shledán jen tehdy, pokud by skutková zjištění soudů vůbec neměla v důkazech obsahový podklad, případně pokud by byla dokonce opakem toho, co je obsahem důkazů, anebo pokud by nevyplývala z obsahu důkazů při žádném logicky přijatelném způsobu jejich hodnocení. O takový případ se však v posuzované věci nejedná. Existence skutečně závažného, extrémního rozporu, která by předmětný dovolací důvod naplnit mohla, není v řešeném případě dána.

15. Z odůvodnění přezkoumávaných rozhodnutí podle státního zástupce naopak vyplývá, že soudy postupovaly v souladu s pravidly stanovenými v § 2 odst. 5, 6 tr. ř., přičemž odůvodnění rozhodnutí splňují požadavky zakotvené v § 125 odst. 1 tr. ř., a jako taková jsou rozhodnutí plně přezkoumatelná. Není chybou, pokud soudy považují trestnou činnost obviněného po skutkové stránce za spolehlivě prokázanou. Státní zástupce zde odkázal zejména na výpověď svědkyně, poškozené J., která je podpořena výpovědí dalších svědků, zejména H., J., J. či H.; koresponduje rovněž se závěry znaleckého zkoumání.

16. Pakliže je obsah soudy zmíněných usvědčujících důkazů porovnán s učiněnými skutkovými zjištěními, je podle státního zástupce zřejmé, že mezi nimi zjevný rozpor ve shora naznačeném smyslu neexistuje. Učiněná skutková zjištění totiž podle něj v provedených důkazech podklad mají, přičemž z nich bez důvodné pochybnosti vyplývá, že obviněný v průběhu inkriminované doby poškozenou relativně závažným způsobem trýnil a působil jí bolest nejen na těle, ale i na duši, a to za okolností blíže popsanych v tzv. skutkové větě odsuzujícího rozsudku.

17. K namítanému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. státní zástupce uvedl, že z jeho znění (i v kontextu s ostatními dovolacími důvody) vyplývá, že právním posouzením skutku se rozumí jeho hmotně právní posouzení. Podstatou takového posouzení je aplikace hmotného práva na skutkový stav, který zjistily soudy prvního a druhého stupně. Významné je, že předmětem právního posouzení je skutek, jak ho zjistily soudy, a nikoli jak ho prezentuje obviněný v jiné verzi, kterou se snaží prosadit. Směřuje-li dovolání proti výroku o vině odsuzujícího rozhodnutí, pak dovolacím důvodem podle citovaného ustanovení jsou zásadně jen takové námitky, v nichž se tvrdí, že skutkový stav, který zjistily soudy, nevykazuje znaky trestného činu, jímž byl obviněný uznán vinným.

18. Výtky uplatněné obviněným podle státního zástupce lze pod nastíněný dovolací důvod přiřadit s výhradou, protože do jisté míry vycházejí z vlastní představy obviněného o skutkovém ději, nikoliv ze skutkových zjištění učiněných soudy. To platí především o tvrzení týkajícím se absence asymetričnosti vztahu. Ze znaleckého zkoumání totiž vyplývá opak, tedy že byl přítomný závislý vztah k obviněnému. Do jisté míry to platí též o výtce absence znaku týrání. Tzv. skutková věta odsuzujícího rozsudku ve spojení s odůvodněním přezkoumávaných rozhodnutí vykazuje veškeré prvky znaku týrání, a na tom nemůže nic změnit hodnocení samotné poškozené, a to tím spíše, že se jedná o projev syndromu týrané osoby.

19. Co se týče výtky obviněného, na jejímž základě se domáhá rozčlenění svého jednání na více skutků, státní zástupce uvedl, že obviněný se tímto způsobem fakticky domáhá přísnějšího posouzení. To je však s ohledem na procesní situaci (dovolání obviněného) vyloučeno. Neodpovídá to ovšem ani skutkovým zjištěním soudů.

20. Z těchto důvodů státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání obviněného M. T. podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl jako zjevně neopodstatněné. Současně vyjádřil souhlas s tím, aby bylo o dovolání rozhodováno ve smyslu § 265r odst. 1 tr. ř. v neveřejném zasedání.

III.

Přípustnost dovolání

21. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda je v této trestní věci dovolání přípustné, zda bylo podáno v zákonné lhůtě a na místě, kde lze takové podání učinit, a zda jej podala osoba oprávněná.

22. Shledal přitom, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř. Dále zjistil, že dovolání bylo podáno osobou oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), přičemž splňuje i obsahové náležitosti dovolání uvedené v § 265f tr. ř.

23. Vzhledem k tomu, že dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., bylo dále nutno posoudit, zda námitky vznesené obviněným naplňují jím uplatněné zákonem stanovené dovolací důvody, jejichž existence je současně nezbytnou podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem podle § 265i odst. 3 tr. ř.

24. Obviněný v podaném dovolání uplatnil dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř.

25. Pokud jde o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ten je naplněn tehdy, jestliže rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy.

26. O důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. pak jde v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

27. Z hlediska rozhodování dovolacího soudu je vhodné připomenout, že Nejvyšší soud je vázán uplatněnými dovolacími důvody a jejich odůvodněním (§ 265f odst. 1 tr. ř.) a není povolán k revizi napadeného rozhodnutí z vlastní iniciativy. Fundovanou argumentaci tohoto mimořádného opravného prostředku má zajistit povinné zastoupení obviněného obhájcem – advokátem (§ 265d odst. 2 tr. ř.).

28. Na podkladě obviněným uplatněných dovolacích důvodů a uvedených východisek mezi dovolacího přezkumu pak mohl Nejvyšší soud přistoupit k posouzení jednotlivých dovolacích námitek obviněného.

IV. Důvodnost dovolání

29. Z předloženého dovolání se podává, že obviněný M. T. jím brojí proti výroku o vině zločinem týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. d) tr. zákoníku, resp. proti tomu výroku z rozsudku odvolacího soudu, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti odsuzujícímu rozsudku soudu prvního stupně. Uplatnil přitom námitky jak skutkové, tak právní povahy, přičemž poukázal na některé okolnosti, které podle něj nebyly soudy nižších stupňů odpovídajícím způsobem zohledněny a které jej mají vyvinít. Nebyla podle něj naplněna subjektivní ani objektivní stránka skutkové podstaty přisouzeného trestného činu.

30. Předtím, než se Nejvyšší soud mohl zabývat posouzením samotné důvodnosti a opodstatněnosti dovolání, je podanému dovolání nejprve nucen vytknout, že ačkoliv obviněný v něm uplatnil toliko dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř., je tyto nutno posuzovat ve spojení s dovolacím důvodem podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř. (konkrétně s jeho druhou alternativou), neboť z obsahu dovolání je zřejmé, že obviněný svojí argumentací nebrotí pouze proti rozhodnutí odvolacího soudu, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání, nýbrž zejména proti rozsudku soudu nalézacího, který ho uznal vinným žalovaným skutkem a uložil mu trest. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř. v jeho druhé alternativě je přitom dán tehdy, jestliže bylo rozhodnuto o

zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g) tr. ř., přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) až l).

31. Nejvyšší soud nicméně k právě uvedené vadě podaného dovolání nepřihlížel, neboť napadené rozhodnutí a řízení mu předcházející bylo možno na jeho podkladě přezkoumat, a to z hlediska dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. m) tr. ř. (v jeho druhé alternativě) ve vztahu k dovolacím důvodům podle § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř.

32. Pokud jde o námitky proti závěru o vině zločinem týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. d) tr. zákoníku, je možno uvést, že tyto jsou jak skutkové, tak právní povahy. Obviněný má zejména za to, že jednak nebyly dostatečně zohledněny některé okolnosti, které v řízení vyšly najevo, a jednak že zjištěný skutkový stav neodůvodňuje závěr, že obviněný poškozenou týral.

33. Pokud jde o tu část dovolací argumentace obviněného, ve které se snaží předestřit vlastní verzi skutkového děje, přičemž vychází z vlastního hodnocení ve věci provedených důkazů, je Nejvyšší soud nucen upozornit, že není jeho úkolem, aby v dovolacím řízení přehodnocoval důkazy provedené v rámci důkazního řízení soudy nižších stupňů a aby z těchto důkazů vyvozoval vlastní skutkové závěry.

34. Zakotvením dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. totiž ani po 1. 1. 2022 nedošlo k rozšíření rozsahu dovolacího přezkumu též na otázky skutkové a Nejvyšší soud jako soud dovolací se nestává jakousi třetí instancí plného skutkového přezkumu. To by bylo v rozporu s povahou dovolání jako mimořádného opravného prostředku, který neplní funkci „dalšího odvolání“. Dovolání je i nadále určeno především k nápravě závažných právních vad pravomocných rozhodnutí, a nikoli k tomu, aby skutková zjištění soudů prvního a druhého stupně byla detailně přezkoumávána ještě třetí instancí. Není smyslem řízení o dovolání a úkolem Nejvyššího soudu jako soudu dovolacího, aby jednotlivé důkazy znovu podrobně reprodukoval, rozebíral, porovnával, přehodnocoval a vyvozoval z nich vlastní skutkové závěry. Podstatné je, zda soudy prvního a druhého stupně hodnotily důkazy v souladu s jejich obsahem, nedopustily se žádné zásadní deformace důkazů a ani jinak zjevně nevybočily z mezí volného hodnocení důkazů podle § 2 odst. 6 tr. ř. a své hodnotící úvahy srozumitelně a logicky přijatelně vysvětlily. Za takového stavu nepřichází v úvahu, aby Nejvyšší soud cokoli měnil na skutkových zjištěních, která se stala podkladem výroku o vině. Zásah dovolacího soudu do skutkových zjištění by přicházel v úvahu jen v případech zjevného rozporu rozhodných skutkových zjištění s obsahem provedených důkazů (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 1. 2022, sp. zn. [7 Tdo 1368/2021](#)). O takovou situaci se i nadále jedná pouze v případě nejtěžších vad důkazního řízení, např. tehdy, pokud skutková zjištění soudů vůbec nemají v důkazech obsahový podklad, pokud jsou dokonce opakem toho, co je obsahem důkazů, anebo pokud z obsahu důkazů nevyplývají při žádném logicky přijatelném způsobu jejich hodnocení (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2012, sp. zn. [11 Tdo 1494/2011](#)). To souvisí i s tím, že těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, odst. 7 tr. ř.).

35. Z obsahu podaného dovolání je přitom zjevné, že obviněný nenamítá, že skutková zjištění soudů vůbec nemají v důkazech obsahový podklad, jsou opakem toho, co je obsahem důkazů, anebo z obsahu důkazů nevyplývají při žádném logicky přijatelném způsobu jejich hodnocení. Obviněný toliko nesouhlasí se závěry, které soudy na základě dokazování učinily, a činí tak zejména poukazem na některé okolnosti, které podle něj nebyly náležitě vzaty v úvahu.

36. Nejvyšší soud nicméně konstatuje, že závěry, které soudy na základě provedeného dokazování

učinily, netrpí žádnými vadami, pro které by Nejvyšší soud mohl ve výjimečných případech zasáhnout do oblasti zjišťování skutkového a hodnocení provedených důkazů soudy nižších stupňů. Jedná se naopak o logický a nevyhnutelný výsledek důkazního řízení, které bylo provedeno v souladu s požadavky uvedenými v § 2 odst. 5 a 6 tr. ř.

37. Je navíc nutno upozornit, že dovolací námitky obviněného v zásadě odpovídají námitkám, které obviněný uplatnil již v předchozím průběhu trestního řízení, přičemž soudy nižších stupňů se s nimi dostatečně a správně vypořádaly. Za této situace je zpravidla podané dovolání nutno označit jako zjevně neopodstatněné (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2002, sp. zn. [5 Tdo 219/2002](#)).

38. Soudy nižších stupňů se zejména správně vypořádaly se stěžejní dovolací námitkou, v rámci níž obviněný poukázal na to, že sama poškozená podle své výpovědi nepovažovala chování obviněného vůči ní za týrání. Vycházely přitom ze zjištění znalkyň, podle kterých poškozená trpí syndromem týrané osoby, pro který je typické právě to, že týraná osoba je na pachateli psychicky závislá, jeho jednání omlouvá a zlehčuje, vinu bere na sebe a po případném odchodu od něj se k němu opakovaně vrací. Na jednu stranu se partnera obává a na druhou ho nekriticky miluje. Snaží se přizpůsobit své chování partnerovi a čeká, že i partner pak své chování změní. Jakmile týraná osoba obnoví soužití s pachatelem, tak jen upevňuje jejich patologický vztah, jedná se o začarovaný kruh.

39. K této otázce Nejvyšší soud nejprve v obecné rovině uvádí, že je skutečností, že podle konstantní judikatury je týráním zlé nakládání s osobou blízkou nebo jinou osobou žijící s pachatelem ve společném obydlí vyznačující se vyšším stupněm hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalostí, které tato osoba pocituje jako těžké příkoří (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 9. 2005, sp. zn. [3 Tdo 1160/2005](#), publikované pod č. 20/2006 Sb. rozh. tr.).

40. Poškozená v nyní projednávané věci v rámci hlavního líčení popsala, jakým způsobem se k ní obviněný choval, nicméně dodala, že toto chování nepovažovala za týrání. Uvedené konstatování poškozené je nicméně nutno nazírat optikou výše nastíněných závěrů znalkyň o tom, že poškozená trpí syndromem týrané osoby, v důsledku čehož se snaží chování obviněného zlehčovat a brát vinu i na sebe. Rovněž je na výpověď poškozené třeba nahlížet při zohlednění toho, co o soužití s poškozeným sdělila ve věci slyšeným svědkům, zejména svým rodičům (svědci J.) a kolegyni ze zaměstnání (svědkyně H.). Významnou je zejména výpověď poslední jmenované svědkyně, která popsala chování poškozené v zaměstnání, její strach z obviněného a z toho vyplývající psychické obtíže a celkový negativní dopad na kvalitu života poškozené. Tyto příznaky přitom zcela odpovídají znalkyněmi uvedeným příznakům týraných osob, které jsou na pachateli psychicky závislé.

41. Lze tak učinit závěr, že jestliže z provedeného dokazování vyplývá, že poškozená byla ze strany obviněného dlouhodobě vystavena zlému nakládání, které mělo za následek rozvinutí syndromu týrané osoby, je pro vyvození trestní odpovědnosti za trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí ve smyslu § 199 tr. zákoníku nerozhodné, že poškozená v hlavním líčení prohlásila, že jednání obviněného nevnímala jako týrání. Jde totiž jednak o závěr právní, který přísluší učinit pouze trestnímu soudu, a zejména je nutno mít na zřeteli, že taková výpověď může být ovlivněna právě syndromem týrané osoby, kdy se poškozená může snažit pachatele týrání vyvinít či jeho vinu zmírnit. Samotné prohlášení poškozené, že chování obviněného nepocitovala jako týrání, tak s ohledem na ostatní učiněná zjištění, zejména o syndromu týrané osoby, nemůže obviněného vyvinít, neboť to byl právě obviněný, který soustavným a dlouhodobým zlým nakládáním s poškozenou dosáhl toho, že poškozená je na něm již psychicky závislá a jeho zlé nakládání s ní nepocituje jako těžké příkoří.

42. Pokud obviněný dále poukázal na to, že s poškozenou vedli tzv. italskou domácnost, kdy verbální napadání bylo vzájemné, i s touto okolností se soudy dostatečně a správně vypořádaly. Poukázaly přitom na to, že ačkoliv byly nadávky skutečně vzájemné, jednání obviněného přerostlo již v domácí

násilí, neboť, na rozdíl od jednání poškozené, toto dosahovalo takové intenzity, že je již bylo možno označit za týrání.

43. Pokud obviněný v této souvislosti poukázal na závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2009, sp. zn. [5 As 84/2008](#), pak z tohoto rozhodnutí se podává, že domácí násilí nelze zaměňovat s tzv. „italskou domácností“, kdy např. oba manželé po vzájemné hádce a potyčce ničí věci druhého, a nakonec třeba i zcela zdemolují byt. Zde jsou totiž oba účastníci v „rovném“ postavení, jsou silnými partnery, jsou pachateli i oběťmi současně. V takovém případě zde zcela chybí znak mocenské asymetrie, typické pro domácí násilí, resp. jakýkoli typ šikany. Jde pojmově o hádku, kde existují dva rovnocenní partneři. Nepochybně takový typ partnerského soužití není žádoucí, nicméně nemá pro jednoho či druhého z partnerů natolik devastující vliv jako šikana v asymetrickém vztahu násilník – podřízená oběť. Domácí násilí však není jen pouhou hádkou. Skutková podstata domácího násilí se nevztahuje na ojedinělé roztržky či půtky, ani na argumentační konflikty mezi partnery, které sklouznou do násilné podoby. Domácím násilím se míní velmi tvrdá a nezdravá podoba partnerských vztahů označovaná jako zneužívání partnera. Z pohledu oběti jde nejdříve o lidskou důstojnost, pak o osobní bezpečí a nakonec o život. Charakteristická pro domácí násilí je postupná eskalace; může zpravidla začínat drobným omezováním osobní svobody, pokračuje urážkami, zesměšňováním, přerůstá ve fyzické násilí a v horších případech končí i vážnými formami ublížení na zdraví.

44. Jakkoliv byly právě citované závěry učiněny v rámci správního soudnictví, ve kterém bylo přezkoumáváno rozhodnutí správních orgánů o vykázání ze společného obydlí a zákazu vstupu do něj podle zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, najdou uvedené závěry uplatnění i v nyní projednávané trestní věci. Výstižně totiž popisují rozdíl mezi tzv. italskou domácností a situací, kdy již jde o domácí násilí, resp. týrání osoby žijící ve společném obydlí ve smyslu § 199 odst. 1 tr. zákoníku. Jestliže jednání poškozené, která obviněného v rámci vzájemných hádek verbálně urážela, odpovídalo spíše tzv. italské domácnosti, jednání obviněného se v průběhu jejich vzájemného soužití vystupňovalo do té míry, že je již bylo možné označit za zlé nakládání, resp. týrání. Obviněný měl tendenci zcela ovládnout poškozenou, soustavně ji ponižoval a několikrát ji fyzicky napadl. Existenci týrání významně nasvědčuje i zjištění o syndromu týrané osoby na straně poškozené (viz výše). Situaci lze shrnout tak, že trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí se může dopustit i osoba, jejíž soužití s týranou osobou lze jinak označit za tzv. italské, pokud její jednostranné jednání již vybočuje z rámce běžných hádek, ve kterých mají obě strany rovnocenné postavení, a kdy je již možné hovořit o mocenské asymetrii a z toho plynoucím vztahu pachatel – oběť. O takovou situaci šlo i v nyní projednávané trestní věci, neboť jednání obviněného se natolik vymykalo běžným partnerským hádkám, že již bylo možné přikročit k jeho trestněprávnímu postihu.

45. Soudy se rovněž zabývaly i otázkou délky časového období, po které k týrání poškozené docházelo. Z provedeného dokazování zjistily, že obviněný s poškozenou zle nakládal zejména po narození jejich syna. Jednání obviněného je přitom nutno posuzovat jako celek, přičemž je přirozené, že konkrétní projevy jeho chování se v čase proměňovaly a že není možné zpětně přesným způsobem popsat každý projev agrese obviněného vůči poškozené. Provedeným dokazováním nicméně bylo spolehlivě prokázáno, že obviněný započal s poškozenou zle nakládat po narození jejich syna AAAAA (pseudonym) v roce XY, kdy mu jako záminka posloužil způsob, jakým si poškozená počínala při vedení jejich domácnosti a péči o potomka. Postupně projevy agrese vůči poškozené zintenzivňoval, docházelo k fyzickému napadání, jehož poslední projev nakonec vedl k trestnímu stíhání obviněného. Soudy proto nepochybily, pokud jako dobu týrání stanovily období od května 2011 do dubna 2021, které lze bezpochyby označit za delší dobu ve smyslu § 199 odst. 2 písm. d) tr. zákoníku.

46. V této souvislosti lze k argumentaci obviněného týkající se trvajících či pokračujících povahy trestného činu kladeného obviněnému za vinu uvést, že obviněný nebyl stíhán za jednotlivé fyzické útoky vůči poškozené, nýbrž za způsob, jakým s ní dlouhodobě nakládal, kdy ji napadal jak verbálně,

tak fyzicky. Jak již bylo shora uvedeno, na jeho jednání je nutno pohlížet jako na celek, přičemž z tohoto celku nelze jednotlivé ataky vytrhávat a samostatně právně posuzovat. Tomu odpovídá i pojetí trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 tr. zákoníku jako trestného činu trvajících (viz usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2014, sp. zn. [15 Tdo 887/2014](#), publikované pod č. 17/2015 Sb. rozh. tr.). I ojedinělé fyzické útoky v průběhu soustavného psychického násilí navíc mají svůj význam v tom, že zvyšují intenzitu působení na psychiku dané osoby a tím přispívají k tomu, že tato osoba žije v psychickém stresu, vnímá jednání pachatele jako těžké příkoří (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2011, sp. zn. [7 Tdo 342/2011](#)). Argumentaci obviněného je tak nutno označit za zcela lichou.

47– 51. V těchto bodech se Nejvyšší soud vyjádřil ke zbývajícím námitkám obviněného.

52. Nejvyšší soud tak uzavírá, že námitky obviněného neshledal opodstatněnými, v důsledku čehož nebyly naplněny dovolací důvody, které obviněný, ať už výslovně, nebo implicitně, uplatnil.

V.

Způsob rozhodnutí dovolacího soudu

53. Ze shora uvedených důvodů proto Nejvyšší soud o dovolání obviněného M. T. rozhodl způsobem uvedeným v § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř., podle kterého Nejvyšší soud dovolání odmítne, jde-li o dovolání zjevně neopodstatněné.

54. Za podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. rozhodl Nejvyšší soud o tomto mimořádném opravném prostředku v neveřejném zasedání. Pokud jde o rozsah odůvodnění tohoto usnesení, odkazuje Nejvyšší soud na ustanovení § 265i odst. 2 tr. ř., podle něhož „[v] odůvodnění usnesení o odmítnutí dovolání Nejvyšší soud jen stručně uvede důvod odmítnutí poukazem na okolnosti vztahující se k zákonnému důvodu odmítnutí“.